

Miljö- & hälsoskyddsnämnd

Verksamhetsberättelse del- årsbokslut augusti 2020, på nämndnivå

Datum 2020-09-11

Ärendenr: MHN-2019-1513-012

Ordförande: Anne-Li Hilbert

Förvaltningschef: Kent Gullberg

Innehållsförteckning

1 Viktiga händelser under 2020	3
2 Ekonomisk sammanfattning.....	3
3 Åtgärder för budget i balans	4
4 Mål och måluppfyllelse.....	5
5 Verksamhetsuppföljning	10
6 Internkontroll	15
7 Personaluppföljning.....	16
8 Redogörelse för övrigt miljöarbete	16
9 Framåtblick.....	17
10 Målbilaga.....	19

Bilagor

Bilaga 1: MHN uppföljning internkontroll 2020 delår MHN

I Viktiga händelser under 2020

- Coronapandemin har i stor omfattning påverkat Miljö- och hälsoskyddsmyndens arbete. Nya arbetsuppgifter och ny tillsyn av smittskydd på serveringsställen har införts, klagomål och förfrågningar har ökad. Hänsyn till smittrisker vid tillsyn medför att viss tillsyn inte kan genomföras, viss tillsyn och annat arbete sker på distans.
- Ett stort antal smittskydds- och trängselkontroller har utförts på serveringsställen.
- För att nå miljö kvalitetsnormen i sjöar och skärgårdsvatten är det viktigt att med åtgärder för att minska näringsläckaget från våra marker. Tillsammans med Vallentuna kommun har därför ett webinarium för hästägare och hästföretagare i våra kommuner genomförts. Webinariet har spelats in och kan ses i efterhand.
- Ett seminarium om miljövänligt båtägande riktat till båtklubbar med fokus på att minska spridning av giftiga ämnen från båtbottnfärger har genomförts.
- Tillsyn har genomförts vid marinor vars hantering av bland annat båtbottnfärg har lett till förorening i sediment och jord. Tillsynen sker i syfte att säkra en reducerad risk för miljö- och hälsopåverkan.
- Revision av Länsstyrelsen av nämndens handläggning av prövning och tillsyn med stöd av lag om tobak och liknande produkter. Revisionen genomfördes på distans på grund av Coronapandemin.

2 Ekonomisk sammanfattning

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår				Januari-Augusti		
	Budget 2020	Pro- gnos 2020	Bud- getav- vikelse	Utfall 2019	Period- budget	Utfall peri- oden	Bud- getav- vi- kelse
Miljö- och Hälsoskyddsmynden							
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	5 500	5 616	116	5 689	4 271	4 486	215
Övriga intäkter	0	196	196	334	0	196	196
Summa intäkter	5 500	5 812	312	6 023	4 271	4 682	411
- varav interna intäkter	0	196	196	207	0	196	196
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-9 890	-9 702	188	-9 336	-6 488	-6 128	360
Lokalkostnader	-210	-210	0	-227	-143	-150	-7
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0
Köp av verksamhet	0	0	0	0	0	0	0

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår				Januari-Augusti		
Övriga kostnader	-4 150	-4 050	100	-3 600	-2 726	-2 282	444
Summa kostnader	-14 250	-13 962	288	-13 163	-9 357	-8 560	797
<i>- varav interna kostnader</i>							
<i>Verksamhetens nettokostnad</i>	-8 750	-8 160	600	-7 140	-5 086	-3 878	1 208

Utfall mot budget

Utfallet till och med augusti uppgår till 3 878 tkr vilket motsvarar 76 % av periodbudgeten. Periodens utfall är 58 % av årsbudgeten medan periodens budget ligger på 44 % av årsbudgeten. Utfallet t.om. augusti visar på ett överskott om 1 208 tkr jämfört med periodbudgeten

Intäkter

Intäkterna för perioden ligger 411 tkr högre i jämförelse med periodbudget. Orsaken ligger till största delen kopplat till senare lagd fakturering av avloppstillsyn, samt erhållna granskningsavgifter kopplat till bygglovsansökningar med strandskyddsbedömningar

Kostnader

Verksamhetens kostnader har en positiv avvikelse om 797 tkr i förhållande till periodiserad budget, orsaken till överskottet på kostnadssidan ligger i en vakans på personalsidan fram till och med augusti månad samt budgeterade men ej i anspråkstagna medel vad avser laboratorietjänster (miljöbevakning av Åkerströmmen, Smedbyån) samt livsmedelsprovtagning.

KOMMENTARER TILL HELÅRSPROGNOS

Helårsprognosen för 2020 redovisar ett överskott om 600 tkr mot budget. Prognosförbättringen är direkt kopplat till ökade intäkter respektive överskott på kostnadssidan på grund av en vakans på personalsidan fram till och med augusti månad samt budgeterade men ej i anspråkstagna medel vad avser laboratorietjänster (miljöbevakning) samt livsmedelsprovtagning.

3 Åtgärder för budget i balans

Inga åtgärder har behövts vidtas under året.

4 Mål och måluppfyllelse

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög.

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Livsmedel SBA:s NKI undersökning	77	78	78	70	111,43 %

NKI redovisas på en skala 0 till 100, där 100 är högsta betyg. NKI >80 Mycket högt, 70-80 Högt, 62 - 69 Godkänt, 50 - 61 Lågt, < 50 Mycket lågt.

Österåkers kommun ingår i Stockholm Business Alliance (SBA) enkätundersökning av Nöjd Kund Index (NKI). För Miljö- och hälsoskyddsnämnden mäts NKI hos företag där tillsyn och kontroll har genomförts, privatpersoner omfattas inte. Det sammanställda resultatet rapporteras årligen och avser föregående års tillsyn och kontroll.

Nämndens mål att *Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög* uppfylls då NKI för två av tre mätområden är höga. Resultatet visar att området Livsmedel har ökat från 77 till 78, Miljö- och hälsoskydd har minskat från 77 till 70 samt att Serveringstillstånd hamnar på 54. För serveringstillstånd finns inget resultat för 2018. Antalet svar är 57, svarsandel 54%, 35 svarsandel 59% respektive 10, svarsandel 48%. Serveringstillstånd omfattar endast 10 svar och ett fåtal missnöjda svar kan därför få stor genomslagskraft.

Nämnden arbetar kontinuerligt med åtgärder och insatser för att bibehålla och i förekommande fall höja NKI. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer inför 2021 redovisa vilka åtgärder som vidtas inom respektive område.

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

Ingen budgetavvikelse samt åtgärdsplan tas fram vid negativ budgetavvikelse

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	0	0	0	0	100 %

Målet förväntas uppfyllas.

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Tillsyn i skolorna ska utföras vartannat år med syfte att uppnå en god miljö

	Resultatin- dikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyl- kelse 2020
	<p>Andel av skolorna där MHN utövat tillsyn av miljön.</p> <p>Tillsyn genomförs vartannat år av skolor och vartannat år av förskolor.</p>	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %

Målet förväntas uppfyllas då tillsyn av skolor genomförs vartannat år. Under hösten 2020 genomförs tillsyn av förskolor. Tillsynen kommer att anpassas till den rådande Coronapandemin.

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

Tillsyn i äldreboenden och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning ska utföras vart tredje respektive vart femte år med syfte att uppnå en god miljö

	Resultatin- dikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyl- kelse 2020
	<p>Andel av äldre- och gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning där MHN har utövat tillsyn.</p>	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %

Prognosen är att målet inte uppfylls. På grund av den rådande Coronapandemin kan inte

den planerade tillsynen på äldreboenden genomförs. Tillsynen flyttas till 2021.

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Tillsyn utförs årligen i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen

	Resultatin- dikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyl- lelse 2020
→	Antal ge- nomförda kvällstill- synstill- fällen	3	2	3	3	100 %

Målet förväntas uppfyllas. Tillsyn på serveringsställen sen kväll och natt har genomförts vid två tillfällen under året. Tillsyn dagtid och tidig kväll har genomförts vid ett flertal tillfällen.

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förut- sättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

*Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar utförs årligen i syfte att sjöar, vattendrag och kustvat-
ten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status*

	Resultatin- dikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyl- lelse 2020
→	Antal fas- tigheter med enskilt avlopp som har fått till- syn	201	110	200	200	92 %
	Antal tillsyn hämtade från Vision					

Målet förväntas uppfyllas. Arkivinventering och enkätutskick är genomförda. Tillsyn i fält av BDT-avlopp vid permanentboende samt WC-avlopp pågår enligt plan.

Livsmedelsbutiker och storkök som får kontroll under 2020 informeras om minskat matsvinn.

	Resultatin- dikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyl- lelse 2020
→	Antal livs- medelsob- jekt som	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
	fått information efter att MHA har genomfört livsmedelskontroll					

Målet förväntas uppfyllas. Omprioriteringar på grund av trängsel- och smittskyddstillsyn på serveringsställen har medfört att viss tillsyn inte har kunnat genomföras enligt plan. Informationsinsatsen planeras att genomföras under hösten.

Information om luftkvalitet utförs i syfte att minska utsläppen av partiklar och skadliga ämnen

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Antal informationsaktiviteter rörande luftkvalitet som MHA har genomfört.	2	1	2	2	100 %

Målet förväntas uppfyllas. Informationen avser eldning i braskamin och andra eldstäder, eldning avträdgårdsavfall och tomgångskörning.

Tillsyn av de kommunala naturreservaten utförs vart tredje år med syfte att boende och verksamma i kommunen ska ha tillgång till natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Tillsyn av naturreservat	2	0	0	0	100 %

Målet uppfylls då ingen tillsyn har planerat under året. Tillsyn av de kommunala naturreservaten utförs vart tredje år per reservat. Under 2019 har tillsyn utförts av två reservat vilket innebär att ingen tillsyn planeras under 2020.

Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i syfte att åstadkomma riskreduktion för människors hälsa och miljön

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Antal förorenade områden eller bostäder där undersökning eller riskreducerande åtgärder har skett.	10	16	20	15	107 %

Målet uppfylls. Tillsynen omfattar bland annat föroreningar på marinor och båtuppställningsplatser, handläggning och bedömning av saneringsärenden, tillsyn i samband med planläggning, byggnationer och markarbeten.

Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i och begränsad tillgång av dricksvatten från enskilda brunnar

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
→ ●	Antal informationsaktiviteter enligt tillsynsplanen, om behov av provtagning och om smart användning av dricksvatten som MHA har genomfört.	3	3	4	3	100 %

Målet uppfylls. Information om provtagning har spridits via webb, sociala medier och tidningen Kanalen. Information om att spara vatten har spridits via webb och sociala medier. Under hösten planeras en webbenkät om brunsvattenkvalitet.

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Tillsyn av avfall och masshantering i exploaterings- och byggprojekt ska genomföras med syfte att skydda människors hälsa och miljön

	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Mål 2020	Måluppfyllelse 2020
	Antal ärenden (områden) där MHA deltar	6	4	5	5	100 %

Målet förväntas uppfyllas. Tillsynen omfattar bland annat avfallshantering och förorenade massor i samband med renoveringar och byggprojekt.

5 Verksamhetsuppföljning

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Helår				Januari-Augusti		
	Budget 2020	Prognos 2020	Budgetavvikelse	Utfall 2019	Periodbudget	Utfall perioden	Budgetavvikelse
Nämnd	-976	-976	0	-889	-534	-516	18
Miljö- o Hälso- skyddsnämnden	-928	-840	88	-648	-588	-179	409
<i>Tillsyn enl. miljöbalken, miljöskydd</i>	-3 781	-3 269	512	-2 785	-2 304	-1 958	346
<i>Tillsyn enl. miljöbalken, hälsoskydd</i>	-1 311	-1 311	0	-1 193	-728	-495	233
<i>Tillsyn enl. livsmedelslagen</i>	-1 238	-1 238	0	-1 313	-753	-634	119
<i>Tillsyn enl. alkohollagen</i>	-516	.516	0	-312	-179	-96	83

5.1 Nämnd

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn med stöd av miljöbalken, livsmedelslagen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter, lag om handel med vissa receptfria läkemedel, strålskyddslagen, lag om foder och animaliska biprodukter, smittskyddslagen

och tillhörande föreskrifter samt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen gäller till och med den 31 december 2020 men förväntas förlängas tills smittspridningen av Covid 19 är under kontroll.

Samtliga nämndsmöten har genomförts men med hänsyn till den rådande Coronapandemin har ett flertal anpassningar gjorts, bland annat deltar ett fåtal tjänstemän och lokal väljs med hänsyn till möjligheten att kunna hålla avstånd.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick ett särskilt uppdrag av kommunfullmäktige inför 2020. Uppdraget redovisas under avsnitt 7 *Internkontroll*.

I budget för 2020 har Miljö- och hälsoskyddsnämnden fått extra medel för fortsatta satsningar på utökad provtagning av sediment och vatten i syfte att uppnå miljö kvalitetsnorm för vatten (MKN) för vatten i kommunens recipienter. Satsningarna beskrivs närmare under avsnittet 6.3 *Tillsyn enligt miljöbalken, Miljöskydd*.

5.2 Miljö- o hälsoskydd gemensam

Arbetet inom Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under året till stor del påverkats av den rådande Coronapandemin. I syfte att minimera risken för smittspridning har miljö- och hälsoskyddsavdelningens arbete till stor del förlagts hemifrån med hjälp av dator och internet-uppkoppling. Mycket arbete har kunnat utföras på distans tack vara att ärendehanteringsprogrammet Vision kan användas utanför kontoret. Administrativa och interna rutiner har behövt ses över och revideras utifrån de nya förutsättningarna.

Coronapandemin har inneburit att vissa arbetsuppgifter samt att internt arbete med krisberedskap och riskskydd tagit mer tid i anspråk än planerat. Viss tillsyn har skett via digitala möten istället för inspektioner på plats och viss tillsyn har skjutits fram. Prognosen är att effekterna av Coronapandemin kommer att kvarstå under hösten vilket medför fortsatt längre handläggningstider samt att viss tillsyn samt att delar av det kvalitetsförbättrande arbetet med att utveckla och kvalitetssäkra rutiner och arbetssätt, kommer att behöva skjutas fram till nästa år.

5.3 Tillsyn enl miljöbalken, miljöskydd

Som ett led i Miljö- och hälsoskyddsnämndens kvalitetsförbättrande arbete mäter nämnden handläggningstiden vid handläggningen av tillstånd för små avlopp. Sex ärenden (94%) tagit längre tid än sex veckor, främst på grund av att de varit särskilt komplicerade att handlägga men även på grund av att det har varit svårt att ta sig ut till fastigheterna i skärgården och i något fall på grund av att sökande önskade ändra typ av anläggning.

Förutom kvalitetsstyrtalet har nämnden ett antal volymtal för att över tid kunna följa trender och volymförändringar. Trenden är att anmälningar om värmepump (bergvärme), och anmälan vattenverksamheten minskar. Ansökan om tillstånd för små avlopp har varit fler än förväntade under några år men hittills i år ses en svag minskning till förväntat antal. Handläggning av anmälningsärenden har tagit mer tid i anspråk än planerat. Det beror delvis på att några ärenden varit tidskrävande men även på en ökad mängd ärenden. Det är oklart om det är en trend.

Klagomålen inom miljöbalkens område har ökat kraftigt under året främst beträffande klagomål på nedskräpning, olika störningar, små avlopp och frågor avseende slamtömning av små avlopp. Nedskräpning avser bland annat dumpning av byggavfall och hushållsavfall i naturen. Ärendena tar mycket tid i anspråk eftersom ansvariga personer sällan är kända. Klagomål på lukt från Margretelunds avloppsreningsverk och buller från mobil krossning i Svinninge och buller från Rydbokrossen har tagit mycket tid i anspråk. Den ökade mängden klagomål bedöms till viss del kunna kopplas till att fler personer rör sig i skog och mark under Coronapandemin och därför också upptäcker nedskräpningar och dumpningar.

Arbetet med vattenverksamhet har tagit mycket tid i anspråk under första delen av året. En orsak är att personalomsättning inneburit nya handläggare. Tid har även lagts på kvalitetsförbättrande arbete såsom textmallar och rutiner. Ett antal anmälningar som inkommit har även hanterats utan att beslut fattats i väntan på att strandskyddsfrågan utreds.

Coronapandemin har inneburit att viss tillsyn har skett via digitala möten istället för inspektioner på plats. Totalt sett har effekterna av pandemin inneburit att vissa arbetsuppgifter har tagit mer tid i anspråk samt att internt arbete med krisberedskap och riskskydd tagit mer tid i anspråk än planerat. Det har inneburit att viss tillsyn av miljöfarliga verksamheter har skjutits fram till hösten eller nästa år.

Personalomsättning i början på året och efterföljande rekrytering har tagit tid i anspråk och inneburit ett underskott på personal. Tillsammans med effekterna av Coronapandemin har prioriteringar behövt göras och den planerade tillsynen har inte kunnat utföras i full utsträckning. Personalbristen har främst berört tillsynen av förorenade områden men även annan tillsyn. Föroreningar från marinor och båtupställningsplatser, föroreningsfrågor i pågående planläggning, byggnationer och exploateringar samt inkommande ärenden har prioriterats. Under vintern hölls ett seminarium om miljövänligt båtägande riktat till båtklubbar med fokus på att minska spridning av giftiga ämnen från båtbottnfärger. Tillsyn som inte hunnits med i full utsträckning avser till exempel dagvatten, gödsel från djurhållare, inventering av industriområden, mindre gemensamma avlopp samt mindre fordons tvättar och verkstäder. Prognosen är att effekterna kommer att kvarstå under hösten och att viss tillsyn kommer att behöva skjutas fram till nästa år.

Tillsyn av farligt avfall på nedskräpade tomter har genomförts enligt planerat. Ett flertal inspektioner har utförts och uppstädning har genomförts eller påbörjats i ett antal ärenden. Kännedom om nya nedskräpande tomter har tillkommit och arbetet kommer att behöva fortgå även kommande år. Tillsyn av bränsleförsäljning i skärgården har utförts enligt planerat under sommaren.

Under perioden har nio tillbud hanterats. Tillbudena avser bland annat oljeläckage och risker för bränsleläckage när en lastbil körde av vägen och välte, brand i villa, oljeläckage från entreprenadmaskin, oljeläckage från buss vid Östanå färjeläge, risk för oljeläckage i samband med att en båt sjönk samt bräddningar av avloppsvatten från ledningsnät och pumpstationer.

De fortsatta satsningarna på utökad provtagning av sediment och vatten i syfte att uppnå miljö kvalitetsnorm för vatten (MKN) för vatten i kommunens recipienter samt miljö- och hälsoskyddsavdelnings medverkan i arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för kustvatten, sjöar och vattendrag i kommunen fortgår.

5.4 Tillsyn enl miljöbalken, hälsoskydd

Trängsel- och smittskyddstillsyn på serveringsställen med anledning av Coronapandemin är en prioriterad tillsyn. Tillsynen är till stor del riskbaserad. Det innebär att verksamheter med till exempel alkoholserving, populära serveringar, många klagomål, uteservering vid soligt väder, serveringar som erbjuder musik, samt serveringar där nämnden har erfarenhet av sämre efterlevnaden av lagen får mer och tätare tillsyn än andra. Under hösten och vintern förväntas trängsel- och smittskyddstillsyn att behöva fokusera på servering inomhus såsom olika slags event, julbord etc.

Tillsynen utförs i huvudsak av den personal som arbetar med livsmedelskontroll, kontroll av försäljningstillsyn och rökfria miljöer, serveringstillstånd och tillsyn av klagomål och hälsoskydd. Tillsynen har därmed tagit tid från annan tillsyn och kontroll. Sedan tillsynsuppdraget att utföra tillsyn av trängsel och smittskydd på serveringsställen, infördes under våren har 229 inspektioner genomförts. Under samma tiden har 14 klagomål på trängsel inkommit. En e-tjänst för anmälan om brister i livsmedelshantering har införts och klagomålen har främst inkommit via e-tjänsten.

Klagomålen inom miljöbalkens område har ökat kraftigt under året och inom hälsoskyddsområdet främst beträffande buller och andra bostadsrelaterade faktorer. Även förfrågningar från allmänheten gällande t.ex. olika störningar, nedskräpning och trängsel har ökat markant under året. Den ökade mängden klagomål bedöms till stor del kunna kopplas till att fler personer vistas hemma dagtid under Coronapandemin och att bostadsmiljön därmed blir viktigare. För många har bostaden även blivit en arbetsplats som ställer andra krav på "tysta miljöer" och arbetsro.

Prognosen är att effekterna av Coronapandemin kommer att kvarstå under hösten vilket medför fortsatt längre handläggningstider av klagomålsärenden samt att viss tillsyn kommer att behöva skjutas fram till nästa år.

Den planerade tillsynen på äldreboenden skjuts fram på grund av Coronapandemin och planeras att genomföras under 2021. Tillsynen av förskolorna har på grund av omfördelning och utökade arbetsuppgifter senarelagts och kommer att utföras under hösten i stället för på våren. Tillsynsprojekt på gym samt tatuering/piercing kommer med största sannolikhet att behöva nedprioriteras och skjutas fram till 2021.

Solrietillsyn (av ett solarium) utförs enligt plan. Uppföljning av föregående års tillsyn på skolor pågår och endast ett fåtal uppföljningar återstår. Strandbadsprovtagning och tillsyn har utförts enligt plan och kommer att avrapporteras till nämnden under hösten och tillsynen av bassängbad planeras att utföras under hösten i enlighet med tillsynsplanen.

Anmälningar om att borra för dricksvattentäkt försätter i likhet med tidigare år att minska. Fyra anmälningar av nya hygienlokaler (stickande/skärande) har handlagts hittills vilket är normalt.

Tillsynen av försäljning av tobaksvaror, folköl, receptfria läkemedel och e-cigarettor och tillsynen av rökfria miljöer har på grund av omfördelning och utökade arbetsuppgifter senarelagts och planeras till hösten. Stor risk finns att tillsynen inte kommer att kunna genomföras fullt ut.

Kontrollköp kommer inte att genomföras i år på grund av risk för smitta för kontrollköparen samt utökade arbetsuppgifter.

5.5 Tillsyn enl livsmedelslagen

Omprioriteringar på grund av risk för smitta och med anledning av trängsel- och smittskyddstillsyn på serveringsställen innebär stora förändringar inom livsmedelskontrollen i år. Bland annat har inte några planerade kontroller i fält genomförts på äldreboenden, skolkök, träffpunkter och förskolor sedan mars. Omprioriteringarna medför att anläggningar med mindre än 2,5 timmars riskklassad kontrolltid och som därmed ska kontrolleras, inom en tre – femårsperiod, behöver skjutas fram till nästa års kontroll. Det innebär att 116 timmar flyttas fram. De anläggningar som berörs av detta är anläggningar med låg risk inom branscherna apotek, bensinstationer, butiker som säljer färdigförpackade livsmedel, godis, glass och dryck. etc.

Säsongsverksamheter som inte har kunnat kontrolleras i år medför att ytterligare 19 timmar flyttas fram till nästa år. Totalt 135 timmar riskklassad kontrolltid. Utförd kontrolltid den 31 augusti är 322 timmar av ursprungligen planerade 760 timmar över helår.

Nyregistreringar tillför en riskklassad kontrolltid på 135 timmar och avregistreringar innebär en minskad riskklassad kontrolltid på 63 timmar vilket innebär en ökning av kontrollbehovet med motsvarande 72 timmar sedan årsskiftet.

Genom att flytta 135 timmar till nästa år kvarstår en kontrolltid på 375 timmar innevarande år. Det gör 94 timmar/månad mot planerade 63 timmar/månad. För att kunna genomföra detta behöver fler kontroller än planerat genomföras samtidigt som trängsel- och smittskyddstillsyn ska utföras, vilket bedöms vara orimligt.

Därför måste fokus ligga på att genomföra riskbaserad kontroll på de anläggningar som har en verksamhet som innebär hög risk, anläggningar som även omfattas av årlig tillsyn. Prioriterade objekt som kontrolleras i år är livsmedelsverksamheter med många kontrolltimmar till exempel livsmedelsbutiker med egen produktion, storkök och restauranger. Med erfarenhet av genomförd tillsyn under januari-augusti, är bedömningen att det är rimligt att 160 timmar riskklassad kontrolltid kan genomföras under september-december. Sammantaget innebär detta att totalt 350 timmar riskklassad kontrolltid bör skjutas fram till nästa år.

Förändrade arbetssätt och svårigheter att hålla avstånd medför att det är mycket svårt att genomföra oanmälda kontroller. Prognosen är att planerade 75 % oanmälda kontroller inte kommer att uppnås på grund av samhällssmittan. Den 31 augusti hade 67 % av kontrollerna genomförts oanmälda. Totalt har 79 kontroller genomförts vid 77 anläggningar. Den planerade livsmedelstillsynen 2020 omfattar kontroller vid 222 anläggningar.

Projekt inom operativa målen och SILK-samarbetet (Miljösamverkan Stockholms län) startade sent i år och hade inte kommit igång innan uppstart av trängsel- och smittskyddstillsyn. Nämndens egna projektet med pedagogisk rengöring har kunnat genomföras vid utvalda förskolor, skolor och äldreboenden. Projektet genomfördes innan Coronapandemin bröt ut. Resultaten var överlag bra och i de fall otillräcklig rengöring uppmärksammades har en dialog förts med verksamhetsutövaren om dennes rengöringsrutiner och om det finns några förbättringsmöjligheter.

Under hösten kommer provtagning av is från ismaskiner, vattenautomater och färgämnen i produkter riktade till barn att genomföras. Övriga planerade projekt måste på grund av den rådande situationen skjutas fram till nästa år.

5.6 Tillsyn enl alkohollagen

Under året har 14 ansökningar om serveringstillstånd, två bolagsförändringar och ett återkallande på egen begäran handlagts.

Tillsyn av alkoholservering har skett dagtid, kvällstid och nattetid vid 15 serveringsställen. Tillsynen har till stor del kunnat genomföras i samband med smittskyddstillsynen på serveringsställen då det till viss del är samma personal som utför tillsynen. Tillsyn nattetid har skett med stöd av ordningsvakter då Polisen inte har haft resurser att medverka. Tillsyn tillsammans med Polisen planeras till hösten. Inre tillsyn pågår. Prognosen är att både yttre och inre tillsyn av ekonomi och vandel kommer att genomföras enligt plan med en viss reservation för effekter av den rådande Coronapandemin.

Ett tillsynsärende har startats vid ett serveringsställe där det vid tillfället för tillsyn inte fanns någon serveringsansvarig på plats.

6 Internkontroll

Nämndernas internkontrollplaner ska fokusera på resultatmål och resultatindikatorer för 2020. Två kontrollmoment är unika för Miljö- och hälsoskyddsnämnden, fyra avser hela samhällsbyggnadsförvaltningen och fem kontrollmoment avser alla kommunens nämnder och verksamheter. Avrapportering sker till nämnden vid större avvikelser samt i samband med verksamhetsberättelse.

Samtliga delegationsbeslut har fattats med stöd av delegationsordningen och redovisats till Miljö- och hälsoskyddsnämnden under årets genomförda nämndsmöten. Under året har två personer slutet sin anställning på egen begäran. En har gått till annan avdelning inom samhällsbyggnadsförvaltningen och en har gått till ett miljökonsultföretag. Två nya medarbetare har anställts. Avdelningen består av 14 tillsvidareanställda och en timanställd.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick ett särskilt uppdrag av kommunfullmäktige inför 2020. Uppdraget innebär att Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda kostnaden för att ta bort avgiften för handläggning av anmälan om kompostering av avfall. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade den 22 augusti att:

- 1. Avgift för handläggningen av beslut om hemkompostering av matavfall ska tills vidare tas ut av Miljö- och hälsoskyddsnämnden på samma sätt som för närvarande*
- 2. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen ges i uppdrag att göra en översyn av avgiften för handläggning av hemkompostering av matavfall i samband med att avfallsföreskrifter, avfallsplan och renhållningstaxa tas fram och efter att det klarlagts hur matavfall ska samlas in i de områden av kommunen som ännu inte har insamling*

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar uppdraget till Kommunstyrelsen när punkt 2 är genomförd.

Samhällsbyggnadsförvaltningens kontrollmoment avseende sjukfrånvaro redovisas under *avsnitt 8 Personaluppföljning*.

De centrala internkontrollmomenten följs upp centralt.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens internkontrollplan redovisas i bilaga.

7 Personaluppföljning

Sjukfrånvaron har minskat på grund av ett minskade korttidssjukskrivningar. Ingen sjuk-skrivning har varit av arbetsrelaterad karaktär.

	2018	2019	Delår 2020	Österåkers kommun, delår 2020
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda	11,0	10,0	13,0	1 558
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning	2,0	3,0	0,0	236
Antal anställda	13	13	13	1 912
Sjukfrånvaro	6,3 %	8,1 %	7,1 %	9.5 %
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro	63 %	50 %	61 %	38 %
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	37 %	50 %	39 %	62 %

8 Redogörelse för övrigt miljöarbete

Sju av Miljö- och hälsoskyddsnämndens mål går att koppla till kommunens miljömålsområden även om två av dessa inte är kopplade till inriktningsmålet *Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka*. Prognosen är att samtliga mål med koppling till miljömålen uppfylls under året.

Beträffande målet *Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar utförs årligen i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status* pågår tillsynen enligt tillsynsplan och beträffande *målet Livsmedelsbutiker och storkök som får kontroll under 2020 informeras om minskat matsvinn* planeras informationsinsatsen att genomföras under hösten.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete regleras i huvudsak av aktuell lagstiftning och nationella mål och uppdrag. Nämndens arbete med tillsyn, anmälan, prövning och inom miljöövervakningsområdet har ett övergripande syfte att uppnå de nationella miljö kvalitetsmålen med hänvisning till Miljöbalkens mål och tillämpningsområde enligt 1 kap 1 §. Nämnden har dock svårt att kortsiktigt mäta effekterna av sitt arbete. Nämnden väljer därför att i stället mäta genomförda tillsyns- eller informationsinsatser som har till syfte att uppnå god och hållbar miljö eller trygghet.

Mål och måluppfyllnad redovisas utförligare under avsnitt 5 *Mål och måluppfyllelse*.

9 Framåtblick

Den rådande Coronapandemin har under 2020 i stor omfattning påverkat Miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete. Nya arbetsuppgifter och ny tillsyn av trängsel- och smittskydd på serveringsställen har införts, klagomål och förfrågningar har ökat. Hänsyn till smittrisker vid tillsyn medför att viss tillsyn inte kan genomföras, viss tillsyn och mycket annat arbete sker på distans. Folkhälsomyndigheten bedömer att Coronaviruset kommer att finnas kvar i samhället under lång tid. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer därför att nämnden under lång tid framöver kommer att behöva förhålla sig till effekterna av Coronapandemin.

Livsmedelsverket har fått i **uppdrag att utarbeta ett förslag till hur kommunala kontrollmyndigheters förmåga att utföra livsmedelskontroll kan följas upp**. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast 31 december 2020. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att uppdraget kommer att leda till förändringar inom livsmedelskontrollen. Förslag som tidigare har omnämnts är att kommuner som inte klarar sin livsmedelskontroll måste samverka med andra kommuner och att samtliga kontrollmyndigheter bör ha minst 3 årsarbetskrafter inom livsmedelskontrollområdet. I takt med att Österåker växer förväntas fler **skolor, förskolor, livsmedelsanläggningar** och andra verksamheter där nämnden utövar tillsyn och kontroll att starta i kommunen vilket bedöms medföra att behovet av resurser för tillsyn och kontroll inom detta område kommer att öka.

I och med lag **om tobak och liknande produkter** trädde ikraft infördes tillståndsplikt för försäljning av tobaksvaror. Tillståndsplikten innebär bl.a. att den årligt återkommande tillsynen på de företag som säljer tobaksvaror har förändrats och att mer resurser behöver avsättas för tillsyn. Även området **tillsyn av rökfria miljöer** har utökats. Tillsyn av rökfria miljöer kan inte avgiftsbeläggas varför en satsning på sådan tillsyn kan kräva utökad utrymme i budget för att inte ta utrymme från övrig verksamhet.

I betänkandet SOU 2018:34 *Vägar till hållbara vattentjänster* förslås åtgärder och regler som berör **små avloppsanläggningar**. Om de nya reglerna enligt förslaget genomförs bedöms det innebära en ökad arbetsbelastning av främst administrativt arbete. Det finns i dagsläget ingen uppgift om hur arbetet med betänkandet fortskrider. Miljö- och hälsoskyddsavdelningen inventerar årligen ca 200 – 400 **enskilda avloppsanläggningar** genom arkivstudier och enkätutskick till fastighetsägare. Av dessa genomförs därefter tillsyn av ca 200 anläggningar.

Ett tillsynsområde som har aktualiserats under de senaste åren är **tillsyn av kemiska produkter** och varor. Tillsynen styrs av europagemensam lagstiftning genom EU-förordningar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att arbetet kommer att behöva prioriteras framöver. Österåkers kommun har antagit en kemikalieplan vars mål och åtgärdsområden innehåller uppdrag inom Miljö- och hälsoskyddsnämndens område. Uppdragen kommer att behöva utökade resurser samt budget för att kunna genomföras.

EU:s ramdirektiv om avfall har införlivats i Svensk lagstiftning. För Miljö- och hälsoskyddsnämnden innebär de ändrade reglerna förändringarna i tillsynen av avfallshantering. Från 2021 behöver **insamlingssystemen ha tillstånd för att samla in förpackningar och returpapper**. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att i de fall kvartersnära insamling införs av glas och returpapper kan klagomål och därmed tillsynsbehovet öka främst beträffande glasinsamlingen.

För att nå **miljökvalitetsnormerna för kommunens sjöar och vattendrag** bör Miljö-

och hälsoskyddsnämnden fortsätta att prioritera tillsyn och provtagning inom miljöövervakning i de sjöar och vattendrag som har sämst status tills åtgärder gjorts och Miljökvalitetsnormen uppnåtts. Provtagningar och utvärderingar av vattenkvaliteten bör hanteras i samarbete mellan Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Kommunstyrelsens (strategiska planeringsavdelningen) arbete inom ramen för det lokala åtgärdsprogrammet (LÅP) för recipienter som inte uppnår god miljö kvalitet.

10 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Målnivå 2020	Måluppfyllelse
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Kundnöjdhet inom miljö- och hälsoskyddstillsyn, livsmedelskontroll samt avseende serveringstillstånd ska vara hög.	Livsmedel SBA:s NKI undersökning	77	78	78	70	111,43 %
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Ingen budgetavvikelse samt åtgärdsplan tas fram vid negativ budgetavvikelse	Fastställd åtgärdsplan vid eventuell negativ avvikelse	0	0	0	0	100 %
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Tillsyn i skolorna ska utföras vartannat år med syfte att uppnå en god miljö	Andel av skolorna där MHN utövat tillsyn av miljön.	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer	Tillsyn i äldreboenden och gruppboende för personer med funktionsnedsättning ska	Andel av äldre- och gruppboende för personer med funktionsnedsättning där MHN har utövat tillsyn.	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Målnivå 2020	Måluppfyllelse
med funktionsnedsättning	utföras vart tredje respektive vart femte år med syfte att uppnå en god miljö						
Österåker ska ha en trygg miljö	Tillsyn utförs årligen i syfte att förhindra ordningsstörningar eller överservering på eller i anslutning till serveringsställen	Antal genomförda kvällstillsynstillfällen	3	2	3	3	100 %
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Tillsyn av enskilda avloppsanläggningar utförs årligen i syfte att sjöar, vattendrag och kustvatten ska bibehålla eller uppnå en god ekologisk och god kemisk status	Antal fastigheter med enskilt avlopp som har fått tillsyn	201	110	200	200	92 %
	Livsmedelsbutiker och storkök som får kontroll	Antal livsmedelsobjekt som fått information efter	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Målnivå 2020	Måluppfyllelse
	under 2020 informeras om minskat matsvinn.	att MHA har genomfört livsmedelskontroll					
	Information om luftkvalitet utförs i syfte att minska utsläppen av partiklar och skadliga ämnen	Antal informationsaktiviteter rörande luftkvalitet som MHA har genomfört.	2	1	2	2	100 %
	Tillsyn av de kommunala naturreservaten utförs vart tredje år med syfte att boende och verksamma i kommunen ska ha tillgång till natur och ett varierat utbud av grönområden av god kvalitet	Tillsyn av naturreservat	2	0	0	0	100 %
	Tillsyn av förorenade områden och byggnader genomförs i	Antal förorenade områden eller bostäder där under-	10	16	20	15	107 %

Inriktningsmål	Nämndsmål	Resultatindikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2020	Målnivå 2020	Måluppfyllelse
	syfte att åstadkomma riskreduktion för människors hälsa och miljön	sökning eller riskreducerande åtgärder har skett.					
	Sprida information om risk för förekomst av skadliga ämnen i och begränsad tillgång av dricksvatten från enskilda brunnar	Antal informationsaktiviteter enligt tillsynsplanen, om behov av provtagning och om smart användning av dricksvatten som MHA har genomfört.	3	3	4	3	100 %
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Tillsyn av avfall och masshantering i exploaterings- och byggprojekt ska genomföras med syfte att skydda människors hälsa och miljön	Antal ärenden (områden) där MHA deltar	6	4	5	5	100 %